

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2009-2010

17 DECEMBER 2009

Wetsvoorstel tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek om de aanvaarding van het meemoederschap bij homoseksuele vrouwen mogelijk te maken

(Ingediend door de heer Jean-Jacques De Gucht c.s.)

TOELICHTING

Sinds 1 juni 2003 kent België het homohuwelijk en sinds 2006 kunnen ook doorheen alle onderscheiden procedureregelingen halebikoppels kinderen adopteren.

Er wordt immers vastgesteld dat heel wat halebikoppels een sterke kinderwens koesteren. Homoseksuele vrouwen die een standvastige relatie hebben aangegaan kiezen immers vaak voor kunstmatige inseminatie met donorzaad (KID) bij één van beide partners. Het voordeel hiervan is dat één van de partners juridisch automatisch de moeder is.

Onderhavig wetsvoorstel behandelt de problematiek waarmee de vrouwelijke partner van de moeder geconfronteerd wordt. Tussen haar en het kind kan er in principe geen biologische bloedband bestaan en kan er dus ook geen natuurlijke afstamming worden vastgesteld. Ook kan zij het kind niet erkennen.

De praktijk wijst echter uit dat de partner van de moeder graag zo snel mogelijk als volwaardige meemoeder wil aangezien worden. Dit kan voorlopig enkel via een co-ouderadoptie (ook wel stiefouderadoptie genoemd). Deze vorm van landelijke adoptie brengt echter de nodige administratieve rompslomp met zich mee. Zo dient men een voorbereidingsprogramma te volgen, waarna de jeugdrechter eventueel nog een maatschappelijk onderzoek kan bevelen.

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2009-2010

17 DÉCEMBRE 2009

Proposition de loi modifiant le Code civil en vue de permettre l'acceptation de la co-maternité chez les femmes homosexuelles

(Déposée par M. Jean-Jacques De Gucht et consorts)

DÉVELOPPEMENTS

Depuis le 1er juin 2003, la Belgique reconnaît le mariage homosexuel et, depuis 2006, les couples holebi peuvent aussi adopter des enfants en se conformant aux différentes règles de procédure existantes.

L'on constate en effet que de très nombreux couples holebi désirent ardemment un enfant. Les femmes homosexuelles qui ont noué une relation stable optent souvent pour l'insémination artificielle d'une des deux partenaires avec du sperme de donneur, l'avantage de cette méthode étant que l'une d'elles sera automatiquement la mère sur le plan juridique.

La présente proposition de loi traite de la problématique à laquelle est confrontée la partenaire de la mère. Il ne peut, en principe, pas y avoir de lien biologique entre elle et l'enfant et, partant, il n'est pas davantage possible d'établir une filiation naturelle. La partenaire de la mère ne peut pas non plus reconnaître l'enfant.

Or, la pratique montre que la partenaire de la mère tient à être considérée le plus rapidement possible comme co-mère à part entière, ce qui n'est actuellement possible que par le biais de l'adoption par un coparent (également appelée « adoption par un beau-parent »). Cette forme d'adoption interne implique néanmoins l'obligation de se soumettre aux nombreuses formalités administratives requises. Il faut notamment suivre un programme de préparation, à la suite duquel le juge de la jeunesse peut éventuellement encore ordonner une enquête sociale.

Er zijn nochtans heel wat argumenten die pleiten voor een versoepeling. Zo is het moeilijk denkbaar dat een vrouw zich zal laten insemineren met donorzaad indien dit niet uitvoerig met de andere partner werd besproken. Ook tijdens de zwangerschap leven beiden intens naar de geboorte toe. Eens het kind geboren, moet aangenomen worden dat de partner met evenveel zorg en liefde het kind mee zal grootbrengen en opvoeden. Nu wordt de partner gedwongen om het kind te adopteren om juridisch volwaardig als meemoeder te worden aangezien, al is ze dat al vanuit de praktijk. Een niet onbelangrijk argument betreft ook de rechtszekerheid ten aanzien van het kind. In het belang van het kind is het beslist beter om twee volwaardige ouders te hebben.

In het belang van het kind dienen er wel enkele bijkomende voorwaarden te worden gesteld om gebruik te kunnen maken van de beoogde versoepelde regeling. Zo moet er sprake zijn van een standvastige relatie, wat beduidt dat het moet gaan om homoseksuele vrouwen die, al naargelang het geval, gehuwd zijn, wettelijk samenwonen of minimum drie jaar feitelijk samenwonen.

Om niet te interfereren met de bestaande juridische terminologie betreffende adoptie en erkenning, wil het wetsvoorstel een nieuw begrip invoeren «het aanvaarden van het meemoederschap». Dit moet als een recht worden beschouwd en niet als een plicht.

Bijzondere aandacht dient te gaan naar de rechten die aan het kind worden gegeven in het kader van de te geven toestemming. Indien het een meerderjarige of een ontvoogde minderjarige betreft, is enkel en alleen zijn of haar toestemming vereist ten aanzien van de toekomstige meemoeder. Men kan hier denken aan een bewust ongehuwde moeder die pas vele jaren na de geboorte van haar kind een standvastige relatie aangaat met een andere vrouw en die laatste de meemoeder wenst te worden van de zoon of dochter van de biologische moeder. Indien het een niet-ontvoogde minderjarige betreft, is het de regel dat de biologische moeder haar toestemming moet geven ten aanzien van de meemoeder. Daarenboven dient het kind dat de volle leeftijd van twaalf jaar heeft bereikt ook toestemming te verlenen. Indien de aanstaande meemoeder de nodige toestemming(en) niet krijgt, kan ze trachten die alsnog te verwerven voor de rechtbank, die in raadkamer de nodige partijen probeert te verzoenen. Indien er geen verzoening heeft plaatsgevonden kan er geen aanvaarding van het meemoederschap zijn. Dit is ook het geval indien de rechtbank tot de vaststelling komt dat het aanvaarden van het meemoederschap in strijd zou zijn met de belangen van het kind.

Er wordt ook aandacht besteed aan de situatie waarbij de moeder in de onmogelijkheid verkeert haar

Les arguments plaidant en faveur d'un assouplissement sont pourtant légion. Ainsi, il est difficilement concevable qu'une femme se fasse inséminer avec le sperme d'un donneur sans en avoir longuement discuté avec sa partenaire. Pendant la grossesse également, les deux partenaires vivent intensément l'attente de la naissance. Et une fois que l'enfant est né, on peut supposer que la partenaire l'élèvera et l'éduquera avec autant de soin et d'amour. Actuellement, la partenaire est contrainte d'adopter l'enfant pour être considérée juridiquement comme co-mère à part entière, bien qu'elle le soit déjà *de facto*. La sécurité juridique de l'enfant est un autre argument dont l'importance n'est pas négligeable. Dans l'intérêt de l'enfant, il est incontestablement préférable que celui-ci ait deux parents à part entière.

Toutefois, dans son intérêt également, il convient de prévoir plusieurs conditions supplémentaires afin de pouvoir appliquer les règles plus souples que l'on souhaite instaurer. Il doit être question d'une relation stable, c'est-à-dire de l'union de deux femmes homosexuelles qui, selon le cas, sont mariées, cohabitent légalement ou cohabitent de fait depuis au moins trois ans.

Afin d'éviter toute interférence avec la terminologie juridique en vigueur en matière d'adoption et de reconnaissance, l'auteur de la présente proposition de loi entend instaurer une nouvelle notion : «l'acceptation de la co-maternité», qui doit être considérée comme un droit et non comme une obligation.

Il faut être particulièrement attentif aux droits accordés à l'enfant dans le cadre du consentement à donner. Dans le cas d'un enfant majeur ou mineur émancipé, seul celui-ci doit donner son consentement à la future co-mère. Pensons par exemple à une mère célibataire par choix, qui, de nombreuses années après la naissance de son enfant, noue une relation stable avec une autre femme qui souhaite devenir la co-mère du fils ou de la fille de la mère biologique. Dans le cas d'un enfant mineur non émancipé, c'est la mère biologique qui doit donner son consentement à la co-mère. Toutefois, si l'enfant a atteint l'âge de douze ans accomplis, il doit lui aussi donner son consentement. Si la future co-mère n'obtient pas le(s) consentement(s) nécessaire(s), elle peut encore saisir le tribunal, qui tentera de concilier les parties en chambre du conseil. À défaut de conciliation, il ne peut y avoir acceptation de la co-maternité. Il en va de même si le tribunal constate que l'acceptation de la co-maternité serait contraire à l'intérêt de l'enfant.

La présente proposition de loi s'intéresse également aux situations dans lesquelles la mère se trouve dans

wil te kennen te geven, bijvoorbeeld doordat ze in een coma is geraakt.

De aanvaarding van het meemoederschap moet worden vastgelegd in een akte van aanvaarding van het meemoederschap. Concreet betekent dit dat zowel de biologische moeder (dit geldt niet indien het kind meerderjarig is) als de toekomstige meemoeder en eventueel het kind zelf of zijn vertegenwoordiger zich in persoon zullen moeten aandienen bij de ambtenaar van de burgerlijke stand.

Omwille van juridische en biologische redenen beperkt het wetsvoorstel zich tot homoseksuele vrouwen. Net zoals bij een heterokoppel geldt bij een lesbisch koppel het principe «*mater semper certa est*», waardoor er in tegenstelling tot een normale adoptieprocedure geen afstammingsband juridisch moet worden doorgeknipt.

Belangrijk uiteraard is dat de gevolgen van het aanvaarden van het meemoederschap een volwaardig ouderschap inhouden, alsof er een natuurlijke afstamming zou bestaan tussen het kind en de meemoeder.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 2

Net zoals een akte van geboorte of een akte van erkenning, wordt er in het Burgerlijk Wetboek voorzien in een akte van aanvaarding van het meemoederschap.

Artikel 3

In Boek I, Titel VI van het Burgerlijk Wetboek wordt een Hoofdstuk II/1 ingevoegd, dat een artikel 325*bis* bevat dat handelt over de aanvaarding van het meemoederschap. Het invoegen van een nieuwe afdeling wenst de wil te benadrukken dat, los van de vigerende wetgeving inzake erkenning of adoptie, de beoogde regeling niet enkel een nieuwe juridische afstammingsband in het leven roept, maar zich ook enkel beperkt tot homoseksuele vrouwen. In dit verband zij opgemerkt dat «de aanvaarding van het meemoederschap» een facultatief en geen obligatoir karakter vertoont. Bovendien is uitvoerig bepaald wie er zijn uitdrukkelijke toestemming dient te geven, afhankelijk van de leeftijd van het kind. Ook moet er sprake zijn van een standvastige relatie tussen beide partners. Daarom wordt de mogelijkheid enkel aangeboden indien de homoseksuele vrouwen gehuwd, wettelijke samenwonend of reeds minimum drie jaar feitelijk samenwonend zijn. Er wordt ook in enkele uitzonderlijke situaties voorzien, zoals het ontbreken van de vereiste toestemmingen of indien de moeder zelf niet in staat is haar uitdrukkelijke wil te kennen te

l'impossibilité de manifester sa volonté, par exemple lorsqu'elle est dans le coma.

L'acceptation de la co-maternité doit être établie dans un acte d'acceptation de la co-maternité. Concrètement, cela signifie que la mère biologique (sauf si l'enfant est majeur), la future co-mère et éventuellement l'enfant lui-même ou son représentant devront se présenter en personne devant l'officier de l'état civil.

Pour des raisons juridiques et biologiques, la présente proposition de loi est destinée à s'appliquer exclusivement aux femmes homosexuelles. Le principe «*mater semper certa est*» vaut aussi bien pour les couples lesbiens que pour les couples hétérosexuels, de sorte que, contrairement à ce que prévoit la procédure d'adoption normale, aucun lien de filiation ne doit être rompu juridiquement.

L'important est évidemment que les effets de l'acceptation de la co-maternité impliquent une parenté à part entière, comme s'il existait une filiation naturelle entre l'enfant et la co-mère.

COMMENTAIRE DES ARTICLES

Article 2

Le Code civil prévoit un acte d'acceptation de la co-maternité de la même manière qu'il prévoit un acte de naissance ou un acte de reconnaissance.

Article 3

Dans le livre Ier, titre VII du Code civil, est inséré un chapitre II/1 contenant un article 325*bis* qui concerne l'acceptation de la co-maternité. L'insertion d'un nouveau chapitre vise à souligner qu'indépendamment de la législation en vigueur en matière de reconnaissance ou d'adoption, les règles envisagées doivent non seulement instaurer un nouveau lien de filiation juridique mais aussi se limiter aux femmes homosexuelles. À cet égard, il convient de signaler que «l'acceptation de la co-maternité» est facultative et n'est en rien une obligation. En outre, le texte précise en détail qui doit donner son consentement formel, selon l'âge de l'enfant. Il doit également être question d'une relation stable entre les deux partenaires. C'est pourquoi cette possibilité est réservée aux femmes homosexuelles mariées, cohabitantes légales ou cohabitantes de fait depuis au moins trois ans. L'article 3 envisage également plusieurs situations exceptionnelles, comme l'absence des consentements requis ou l'incapacité de la mère de manifester elle-même sa volonté expresse. Le fait que les conséquences de l'acceptation de la co-maternité soient assimi-

geven. Van fundamenteel belang is dat de gevolgen van de aanvaarding van het meemoederschap gelijkgesteld worden aan het volwaardige ouderschap en alle familiaalrechtelijke rechten en plichten omvat, alsook erfrechtelijk. De aanvaarding van het meemoederschap kent aldus dezelfde uitwerking als dit het geval zou zijn door afstamming. De aanvaarding van het meemoederschap dient te gebeuren voor een ambtenaar van de burgerlijke stand in een specifieke akte.

Jean-Jacques DE GUCHT.
Nele LIJNEN.
Ann SOMERS.

*
* *

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

In het Burgerlijk Wetboek wordt een artikel 62^{quater} toegevoegd, luidende :

« Artikel 62^{quater}. — § 1. De akte van aanvaarding van het meemoederschap vermeldt :

— de voornamen, de naam, de plaats en datum van geboorte van het kind;

— de voornamen, de naam, de woonplaats, de plaats en datum van geboorte van degene die het kind aanvaardt als meemoeder en van de ouder ten aanzien van wie de afstamming reeds vóór de aanvaarding van het meemoederschap vaststond;

— in voorkomend geval, de toestemming van de personen bedoeld in artikel 325bis, met vermelding van de voornamen, de naam, de woonplaats en de plaats en datum van geboorte van de wettelijke vertegenwoordiger van het kind indien hij in de aanvaarding van het moederschap heeft toegestemd.

Indien de in artikel 325bis, § 4, bedoelde personen niet hebben toegestemd in de akte van aanvaarding van het moederschap maar er niet tegen zijn opgekomen binnen de in dat artikel gestelde termijn of indien hun verzoek tot nietigverklaring is afgewezen bij een in kracht van gewijsde gegaan vonnis of arrest, wordt daarvan melding gemaakt op de kant van de akte van aanvaarding van het moederschap.

lées à la parentalité à part entière et qu'elles englobent tous les droits et devoirs prévus par le droit de la famille et le droit successoral, est d'une importance fondamentale. L'acceptation de la co-maternité produit ainsi les mêmes effets que s'il s'agissait de la filiation, et elle doit être effectuée devant un officier de l'état civil dans un acte spécifique.

*
* *

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

Il est inséré dans le Code civil un article 62^{quater} rédigé comme suit :

« Article 62^{quater}. — § 1er. L'acte d'acceptation de la co-maternité mentionne :

— les prénoms, le nom, le lieu et la date de naissance de l'enfant;

— les prénoms, le nom, le domicile, le lieu et la date de naissance de celle qui accepte l'enfant en tant que co-mère et du parent à l'égard de qui le lien de filiation a déjà été établi avant l'acceptation de la co-maternité;

— le cas échéant, le consentement des personnes visées à l'article 325bis, en indiquant les prénoms, le nom, le domicile, le lieu et la date de naissance du représentant légal de l'enfant s'il a consenti à l'acceptation de la co-maternité.

Si les personnes mentionnées à l'article 325bis, § 4, n'ont pas consenti à l'acte d'acceptation de la co-maternité mais ne se sont pas opposées à celle-ci dans le délai prévu à l'article précité ou si leur requête en annulation a été rejetée par jugement ou arrêt passé en force de chose jugée, il en est fait mention en marge de l'acte d'acceptation de la co-maternité.

§ 2. Zodra de akte van aanvaarding van het moederschap is opgemaakt, wordt daarvan melding gemaakt op de kant van zijn akte van geboorte.

§ 3. De ambtenaar van de burgerlijke stand die een akte van aanvaarding van het moederschap heeft opgemaakt, is gehouden daarvan binnen drie dagen kennis te geven aan de echtgeno(o)t(e) van de aanvaardster. Paragraaf 3 van artikel 50 is van toepassing.»

Art. 3

In Boek I, Titel VII, van het hetzelfde Wetboek wordt een Hoofdstuk II/1 «Aanvaarding van het meemoederschap» ingevoegd, dat een artikel 325*bis* bevat, luidende :

«Hoofdstuk II/1. Aanvaarding van het meemoederschap

Artikel 325*bis*. — § 1. Wanneer er in een standvastige relatie tussen twee homoseksuele vrouwen een kind wordt geboren waarvan de afstamming langs moederszijde kwam vast te staan krachtens hoofdstuk 1 van deze titel, kan de partner overgaan tot de aanvaarding van het meemoederschap. Dit kan enkel indien beiden gehuwd zijn, wettelijk samenwonen of minstens drie jaar feitelijk samenwonen. De aanvaarding van het meemoederschap dient te gebeuren voor de ambtenaar van de burgerlijke stand in een akte van aanvaarding van het moederschap bepaald in artikel 62*quater*.

§ 2. De aanvaarding van het meemoederschap van een meerderjarige of ontvoogde minderjarige is alleen ontvankelijk zo het kind daarin vooraf toestemt.

§ 3. Indien het kind minderjarig en niet ontvoogd is, is de aanvaarding van het meemoederschap alleen ontvankelijk mits de moeder daarin vooraf toestemt.

Bovendien is de voorafgaande toestemming van het kind vereist, indien het de volle leeftijd van twaalf jaar heeft bereikt. Deze toestemming is niet vereist indien het kind onbekwaam is verklaard of zich in een staat van verlengde minderjarigheid bevindt, dan wel indien de rechtbank, op grond van feiten die vastgesteld zijn in een met redenen omkleed proces-verbaal, oordeelt dat het kind geen onderscheidingsvermogen heeft.

Bij gebreke van die toestemmingen dagvaardt degene die het kind wil aanvaarden als meemoeder de personen wier toestemming vereist is voor de rechtbank. De partijen worden in raadkamer gehoord. De rechtbank poogt ze te verzoenen. Indien de rechtbank de partijen tot verzoening brengt, ontvangt zij de nodige toestemmingen. Bij gebreke van verzoening wordt het verzoek verworpen. Als het verzoek een kind betreft dat op het tijdstip van de indiening van het verzoek een jaar of ouder is, kan de rechtbank

§ 2. Dès que l'acte d'acceptation de la co-maternité est établi, il en est fait mention en marge de l'acte de naissance de l'enfant.

§ 3. L'officier de l'état civil qui dresse l'acte d'acceptation de la co-maternité est tenu d'en informer, dans les trois jours, le (la) conjoint(e) de la femme qui accepte la co-maternité. Le paragraphe 3 de l'article 50 est applicable.»

Art. 3

Dans le livre Ier, titre VII, du même Code, il est inséré un chapitre II/1 intitulé «De l'acceptation de la co-maternité», contenant un article 325*bis* rédigé comme suit :

«Chapitre II/1. De l'acceptation de la co-maternité.

Article 325*bis*. — § 1er. Lorsqu'au sein d'une relation stable entre deux femmes homosexuelles, naît un enfant dont la filiation maternelle a été établie en vertu du chapitre 1er du présent titre, la partenaire peut procéder à l'acceptation de la co-maternité. Cela n'est toutefois possible que si les deux partenaires sont mariées, cohabitent légalement ou cohabitent de fait depuis trois ans au moins. L'acceptation de la co-maternité doit être effectuée devant l'officier de l'état civil dans un acte d'acceptation de la co-maternité visé à l'article 62*quater*.

§ 2. L'acceptation de la co-maternité à l'égard d'un majeur ou d'un mineur émancipé n'est recevable que moyennant le consentement préalable de l'enfant.

§ 3. Si l'enfant est mineur non émancipé, l'acceptation de la co-maternité n'est recevable que moyennant le consentement préalable de la mère.

Est en outre requis, le consentement préalable de l'enfant s'il a douze ans accomplis. Ce consentement n'est pas requis de l'enfant interdit, en état de minorité prolongée ou dont le tribunal estime, en raison d'éléments de fait constatés par procès-verbal motivé, qu'il est privé de discernement.

À défaut de ces consentements, la candidate à l'acceptation de l'enfant en tant que co-mère cite les personnes dont le consentement est requis devant le tribunal. Les parties sont entendues en chambre du conseil. Le tribunal tente de les concilier. S'il concilie les parties, le tribunal reçoit les consentements nécessaires. À défaut de conciliation, la demande est rejetée. Lorsque la demande concerne un enfant âgé d'un an ou plus au moment de l'introduction de la demande, le tribunal peut en outre refuser l'acceptation

bovendien de aanvaarding van het meemoederschap weigeren als ze kennelijk strijdig is met de belangen van het kind.

§ 4. Is het kind minderjarig en niet ontvoegd en is de ouder ten aanzien van wie de afstamming vaststaat in de onmogelijkheid zijn wil te kennen te geven, dan moet de ambtenaar van de burgerlijke stand een letterlijk afschrift van de aanvaarding van het meemoederschap ter kennis brengen van de wettelijke vertegenwoordiger van het kind en van het kind zelf, indien het de volle leeftijd van twaalf jaar heeft bereikt, tenzij dezen vooraf in de aanvaarding van het moederschap hebben toegestemd.

Indien de aanvaarding van het moederschap niet ontvangen is door een ambtenaar van de burgerlijke stand, moet zij op verzoek van de aanvaardster worden betekend aan de in het eerste lid bedoelde personen.

Binnen zes maanden te rekenen van de betekening of de kennisgeving kunnen de personen aan wie zij is gedaan, bij dagvaarding de vernietiging van de aanvaarding van het meemoederschap vorderen van de rechtbank van de woonplaats van het kind.

De griffier stelt de ambtenaar van de burgerlijke stand of de ministeriële ambtenaar die de akte van aanvaarding van het meemoederschap heeft opge maakt, onmiddellijk in kennis van die vordering.

Nadat de partijen werden gehoord, doet de rechtbank uitspraak over de vordering tot nietigverklaring. Ze vernietigt de aanvaarding van het meemoederschap als die kennelijk strijdig is met de belangen van het kind, als dat kind op het tijdstip waarop de vordering wordt ingediend één jaar of ouder is.

§ 5. De aanvaarding van het meemoederschap behelst dezelfde feitelijke en juridische gevolgen als de afstamming.»

Art. 4

Deze wet treedt in werking op de eerste dag van de maand die volgt na die waarin ze is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad*.

21 oktober 2009.

Jean-Jacques DE GUCHT.
Nele LIJNEN.
Ann SOMERS.

de la co-maternité si elle est manifestement contraire à l'intérêt de l'enfant.

§ 4. Si l'enfant est mineur non émancipé et si le parent à l'égard duquel la filiation est établie est dans l'impossibilité de manifester sa volonté, l'officier de l'état civil doit notifier une copie littérale de l'acceptation de la co-maternité au représentant légal de l'enfant et à l'enfant lui-même, s'il a douze ans accomplis, à moins que ceux-ci n'aient préalablement consenti à l'acceptation de la co-maternité.

Si l'acceptation de la co-maternité n'a pas été reçue par un officier de l'état civil, elle doit, à la requête de la partenaire qui accepte l'enfant, être signifiée aux personnes désignées à l'alinéa 1er.

Dans les six mois de la signification ou de la notification, les personnes auxquelles elle a été faite peuvent, par citation, demander au tribunal du domicile de l'enfant d'annuler l'acceptation de la co-maternité.

Le greffier informe immédiatement de cette demande l'officier de l'état civil ou l'officier ministériel qui a établi l'acte d'acceptation de la co-maternité.

Les parties entendues, le tribunal statue sur l'action en nullité. Il annule l'acceptation de la co-maternité si elle est manifestement contraire à l'intérêt de l'enfant lorsque celui-ci est âgé d'un an ou plus au moment de l'introduction de la demande.

§ 5. L'acceptation de la co-maternité implique les mêmes conséquences de fait et les mêmes conséquences juridiques que la filiation.»

Art. 4

La présente loi entre en vigueur le premier jour du mois qui suit celui au cours duquel elle aura été publiée au *Moniteur belge*.

21 octobre 2009.